

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
FACULTATEA DE TEOLOGIE, LITERE, ISTORIE ȘI ARTE
ȘCOALA DOCTORALĂ *FILOLOGIE*

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

*PANAIT ISTRATI ÎN OGLINDA
TRANSDISCIPLINARITĂȚII*

Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. Habil. MINA-MARIA RUSU

Student-doctorand:
GEORGIANA-DOINIȚA TROIA

PITEȘTI

2023

CUPRINS

MULȚUMIRI	p. 1
INTRODUCERE(ARGUMENT)	p. 3
Capitolul I – TRANSDISCIPLINARITATEA. BASARAB NICOLESCU ȘI EDGAR MORIN ÎN OGLINDA <i>FILOSOFIEI TERȚULUI INCLUS</i> A LUI STÉPHANE LUPASCO	p. 15
Capitolul al II-lea – BIOGRAFIE ȘI FICȚIUNE ÎN OGLINZI PARALELE	p. 26
II.1 Panait Istrati, aspecte biografice sau a accepta, a contesta și a trece dincolo de limită	p. 26
II.2 O personalitate formată în spiritul educației transdisciplinare	p. 37
II.3 Un vizionar al <i>transpoliticii</i>	p. 46
II.4 Istrati, scriitorul migrant sau a vagabonda, a călători, a te re-cunoaște	p. 58
II.5 Între textul original și traducere, <i>duhul național</i>	p. 68
II.6 Prietenia, o pendulare între eu și <i>Celălalt</i> , în căutarea <i>Maestrului interior</i>	p. 80
II.7 Panait Istrati, <i>homo sui transcendentalis</i> ?	p. 94
II.8 Frumosul artistic, <i>terț inclus</i> întru armonizarea luptei dintre trup și suflet	p. 102
Capitolul al III-lea – TEXTUL LITERAR, OGLINDĂ A SINELUI PROFUND	p. 110
III.1 Brăila, de la referentul real la universul ființei interioare, o poetică a spațiului istratian	p. 110
III.2 <i>Natură vie</i> și <i>proiecție-identificare</i> în textele istratiene	p. 124
III.3 Între <i>hetairă</i> și <i>Mater Dolorosa</i> , femeia, în textul istratian, un <i>Celălalt</i> capabil de a înțelege limba <i>terțului tainic inclus</i>	p. 136
III.4 Stavru/Dragomir sau transcenderea ca experimentare a sinelui în cădere	p. 153
III.5 Palimpsestul sau oglinda spartă a lumii de sensuri a textului	p. 165
Capitolul al IV-lea – REFLEXIE ÎN OGLINDA ARTELOR	p. 182
IV.1 Univers caleidoscopic și <i>niveluri de Realitate</i> în spectacolul dramatic <i>Chira Chiralina</i>	p. 182
IV.2 <i>Subiectivizarea Realității obiective</i> în <i>Neranțula</i>	p. 197
IV.3 <i>Gândire simbolică/magică/mitologică</i> , afectivitate și real în ecranizările textelor istratiene	p. 208
CONCLUZII	p. 224
ANEXE	p. 231
BIBLIOGRAFIE	p. 254

Panait Istrati în oglinda transdisciplinarității

Cuvinte-cheie: *transdisciplinaritate, terț inclus, niveluri de Realitate, complexitate, contrarii, complementaritate, biografie, operă, spectacol dramatic, ecranizare*

Panait Istrati, o personalitate umană și literară complexă, rămâne extrem de controversat, în ciuda unui secol de la apariția *Kyrei Kyralina* în paginile revistei *Europe* (15 august 1923). Divergențele exegetice s-au manifestat și continuă să se manifeste atât în planul biografiei autorului brăilean, cât și în ceea ce privește universul operei sale.

Analizat prin prisma logicii binare, Istrati este fie scriitor francez, fie „un mare scriitor român” (Camil Petrescu, *Teze și antiteze*), „Gorki balcanic” (Romain Rolland) sau scriitor exotic, „hamalul din portul brăilean”, fără talent literar (Nicolae Iorga) sau „povestitor născut” (Romain Rolland, *Prefață la Kyra Kyralina*), socialist sau antibolșevic, naționalist sau „agent suspect” (Pamfil Șeicaru), filosemit sau antisemit, comunist sau fascist etc. Mai mult, textele sale, trecute prin același filtru al logicii clasice, au fost interpretate, prin prisma criteriului moral, ca „spovedanii pederaste” (Pamfil Șeicaru, în *Curentul*, 30 septembrie 1929), „aventuri chefalonite și scârbăriile de bordel levantin” (Nicolae Iorga, *Rampa*, 12 noiembrie 1924), dar s-au bucurat și de aprecieri precum „operă de înaltă ținută artistică”, în care, „Numeroase capitole sunt egale celor mai bune pagini ale lui Gorki”¹ sau „Literatura lui Panait Istrati este literatura unui suflet, a unei inimi, mai curând, a unei sensibilități, profund umanitare [...] și din pricina aceasta a încălzit inimile cititorilor, prin omenescul întâmplărilor și simplitatea cu care sunt înfățișate.”²

Ostile sau favorabile, judecățile despre viața și opera lui Panait Istrati, prin aspectul lor contradictoriu, au reprezentat punctul de plecare în realizarea lucrării *Panait Istrati în oglinda transdisciplinarității*, care aduce o nouă viziune asupra întregului numit Panait Istrati, omul și opera, bazată pe complementaritatea antagonismelor, susținută atât de *logica terțului inclus* a lui Stéphane Lupasco, cât și de *metodologia transdisciplinarității* lui Basarab Nicolescu și *gândirea complexă* a lui Edgar Morin.

Pornind de la **premisa** potrivit căreia analiza acestor aspecte din perspectiva logicii binare (*sau... sau*) adâncește controversele, generând breșe în percepția întregului numit Panait Istrati, studiul *Panait Istrati în oglinda transdisciplinarității* propune o cercetare care valorifică metodologia transdisciplinară, aplicând *logica/filosofia terțului inclus* (*și... și*), atât aspectelor biografice, cât și hermeneuticii textelor istratiene, urmărind armonizarea contrariilor nu doar pentru

¹ Romain Rolland á Panait Istrati, Villeneuve (Vaud), Vila Olga, 24 septembrie 1922, în *Correspondance*, p. 152

² PERPESSICIUS, D. P. , *Jurnal de lector*, Editura Casa Școalelor, 1944, în *Cum am devenit scriitor*, ed. cit., p. 479

a diminua asperitățile unei exegeze care nu întotdeauna i-a fost favorabilă omului și scriitorului Panait Istrati, ci cu **scopul** de a releva profunda umanitate care i-a marcat existența și i-a amprentat scrierile, indiferent de natura lor (literare, publicistice, epistolare). Astfel, intenția noastră este ca, pornind de la interpretarea prin prisma logicii clasice, să transgresăm limitele, făcând pasul spre un alt grad de *complexitate* a interpretării, deschizând astfel noi perspective de abordare a operei istratiene.

În acest sens, **obiectivele** propuse în perioada stagiului de cercetare au vizat:

1. Identificarea și stabilirea complementarității contrariilor în biografia și hermeneutica textelor istratiene, în vederea descoperirii *terțului inclus*;
2. valorificarea opiniilor critice despre viața și opera lui Panait Istrati din perspectivă transdisciplinară;
3. interpretarea textelor istratiene prin prisma metodologiei transdisciplinare și a „gândirii dialogice”;
4. aplicarea principiilor transdisciplinarității și ale „dialogicii” în analiza complexității naturii umane, așa cum se relevă în spectacolul dramatic și în ecranizările realizate după textele istratiene.

Raționalitatea propusă de viziunea transdisciplinară a lui Basarab Nicolescu, prin *logica terțului inclus*, ne-a deschis posibilitatea unor noi interpretări, prin care aspecte contradictorii identificate pe un nivel de realitate pot fi armonizate de un al treilea element (terțul inclus), existent pe un nivel de Realitate vecin, fapt care ne-a facilitat căutarea acelor detalii ale vieții interioare a scriitorului, omului Panait Istrati, dar și ale vieții personajelor sale, care ar fi putut justifica atitudini diverse manifestate în contextul unui univers real sau imaginar caracterizat de complexitate.

Gândirea complexă a lui Edgar Morin a susținut îndeaproape o astfel de viziune, filosoful oferindu-ne posibilitatea de a completa analiza noastră prin prisma viziunii sale policentrice asupra ființei umane, a *antropo-cosmomorfismului*, a *imprintingului cultural*, *normalizării* și *devianței intelectuale*, a procesului de *proiecție – identificare*, concepte aplicate în relații pe care le consideră deopotrivă antagonice și complementare între individ, societate și univers.

Astfel, în capitolul I, intitulat ***Transdisciplinaritatea. Basarab Nicolescu și Edgar Morin în oglinda filosofiei terțului inclus a lui Stéphane Lupasco***, am ales să creăm un reper terminologic și conceptual, abordând liniile de forță oferite de transdisciplinaritate, care să dirijeze atât înțelegerea contextului în care a apărut transdisciplinaritatea, din perspectiva nicolesciană, cât și aplicarea filosofică exersată de Morin, în cărțile dedicate *Metodei*. Astfel, am pus alături o metodologie și o metodă, reunite sub semnul teoriei lui Lupasco.

Cel de al doilea capitol al lucrării prezintă predominant aspecte din biografia lui Panait Istrati, nevoia de libertate și manifestarea acesteia în diferite etape ale existenței sale, educația în

spirit transdisciplinar, implicarea în viața politică, prietenia, călătoria, credința, arta, autotraducerea, toate ca experiențe în căutarea atingerii *centrului*. Fiindcă universul literar este în prelungirea celui extraliterar în cazul scrierilor istratiene, aspectele analizate în acest capitol și-au găsit proiecțiile în lumea de sensuri a operei, justificând alegerea titlului, ***Biografie și ficțiune în oglinzi paralele***.

Identificarea unor opinii critice contrare sau a unor atitudini diferite ale omului și scriitorului Panait Istrati a constituit un prim pas în încercarea de a configura terțul inclus și corespondentul acestuia în zona „regatului afectivității” (Edgar Morin), *Terțul Ascuns*, scopul fiind acela de a ajunge la un alt grad de complexitate a înțelegerii aspectelor amintite, supuse demersului analitic.

Textul literar, oglindă a Sinelui profund, cel de al III-lea capitol, aduce în prim-plan omul și artistul Istrati, reflect în personajele sale, în etosul Brăilei ca spațiu al regăsirii, în Bărăgan, în lunca Siretului, în oglinda Dunării, ca elemente ale *Naturii vii*. De această dată, personajele și spațiul brăilean s-au supus metodei psihocriticii și trecerii prin filtrul logicii transdisciplinarității niculesciene și al *antropo-cosmomorfismului* propus de Edgar Morin, lăsând să transpară o umanitate în care simplitatea ființei rezistă complexității sociale, un univers în care *afectivitatea* nu a pierdut întreg terenul în fața *eficacității*.

Chira Chiralina, *Mediterrana* și *Neranțula* sunt trei spectacole dramatice-emblemă pentru Teatrul „Maria Filotti” din Brăila. Înregistrările primelor două au fost păstrate în arhiva instituției, constituind materialul din care, în capitolul al IV-lea, ***Reflexie în oglinda artelor***, am construit un demers hermeneutic în spirit transdisciplinar, pornind de la semantica spectacolului dramatic (*Chira Chiralina*) și continuând cu o analiză comparativă (cu accente pe arta spectacolului) a modului în care se subiectivizează realitatea obiectivă în textul literar și în transpunerea sa scenică (*Neranțula*). Prin mijloacele specifice fiecărei arte, am evidențiat complexitatea ființei umane, o împletire a lui *homo sapiens* și *homo demens*, așa cum susține Morin.

Acest demers s-a prelungit către arta cinematografică, ecranizările după textele istratiene, *Ciulinii Bărăganului*, *Codin* și *Kyra Kyralina*, completând, prin specificul celei de „a șaptea arte” valențele lor semantice, analiza presupunând atenția acordată simbolurilor, miturilor, ca și în cazul adaptărilor dramatice, într-o îmbinare a gândirii raționale cu cea mitică.

Dacă în capitolul al doilea, suportul teoretic valorifică mai ales aspecte ale metodologiei transdisciplinare, în celelalte, acesta se consolidează cu noi idei și concepte regăsite cu precădere în volumele lui Edgar Morin, metoda biocritică fiind dublată de cea psihocritică, mitocritică și simbolică, interpretările axându-se și pe idei filosofice aparținând în mod deosebit lui Mircea Eliade, dar și lui Lucian Boia și Gabriel Liiceanu, adaptate scopului cercetării.

Fiecare subcapitol este structurat potrivit aceleiași tehnici folosite de Istrati în textele sale, fie publicistice, fie literare, care presupune un preambul, o punere în temă cu ceea ce urmează a fi dezbătut (la Istrati, o anunțare a tematicii), urmat(ă) de o ipoteză care ulterior va fi demonstrată prin

apel la elemente ale metodologiei niculesciene și/sau ale *gândirii complexe* a lui Morin (aspect care coincide tramei, în scrierile lui Istrati), concluzia punctând relația dintre elementele teoretice și aplicarea lor pe textele istratiene (corespondentul finalului reflexiv al narațiunilor scriitorului/al textelor jurnalistice).

La începutul fiecărui subcapitol este plasat unui motto, constând în preluarea unei *teoreme poetice* din volumul cu același nume al lui Basarab Nicolescu, o sinteză poetică a mesajului cuprins în fiecare unitate structurală.

Concluziile tezei noastre au urmărit evidențierea faptului că atât în elementul biografic analizat, cât și în ceea ce privește hermeneutica textelor istratiene sau semantica spectacolului dramatic și a ecranizărilor care le au ca pre-text, omul și artistul Istrati, dar și protagoniștii operelor sale, măști ale autorului, sunt animați de o atitudine care și-a găsit echivalentul în conceptul de *transumanism*, atitudine care presupune interogarea sinelui, raportarea la ceilalți, dar și trecerea dincolo de uman, atingerea acelei profunzimi a ființei menite să echilibreze ternarul individ – societate – univers.

Omului Panait Istrati s-a dovedit a fi un vizionar, un adevărat precursor al *praxisului* transdisciplinar. Au demonstrat-o procesul de autoformare în spiritul dorinței de a cunoaște, de a stabili punți interumane, de a se autocunoaște pentru a putea deveni, atitudinea sa *transpolitică*, *transnațională*, *transculturală* și *transreligioasă* având la bază crezul său dintotdeauna, „perfecționarea și umanizarea relațiilor dintre oameni”. În plus, atitudinea sa revoltată și-a găsit explicația în *devianța* față de *normalizarea* și *imprintingul* familial și socialist, concepte furnizate de *Metoda* lui Edgar Morin, în timp ce căutarea asiduă și permanentă a prieteniei are echivalentul în căutarea *Maestrului interior*, concept niculescian. Abordarea din perspectiva terțului inclus a dihotomiei ateu – creștin a dezvăluit un Panait Istrati apropiat de ipostaza lui *homo sui transcendentalis*, omul care, prin trezirea conștiinței, se purifică prin suferință și solitudine, fiind capabil să se nască din nou.

Pe lângă acestea, concepția artistică istratiană, analizată prin prisma terțului inclus și raportată la conceptul de *niveluri de Realitate* a relevat faptul că indiferent de schimbarea concepției artistice datorate contextului social, politic, dar mai ales permanentului proces de autocunoaștere la care se supune Istrati, arta rămâne pentru el fenomenul estetic fără de care nu poate exista echilibru între realitatea individuală și realitatea socială, între nevoile materiale și ideologiile politice, el alegând, în cele din urmă, să trăiască pentru „scânteia de divinitate” din om, pentru „sublim”.

Analiza cuplurilor de contrarii scriitor francez – scriitor român, respectiv, textele sale, creații sau traduceri, ne-a permis identificarea unui nou terț inclus, care, pentru primul grupaj antagonic s-a dovedit a fi acel nivel profund al limbajului, unde se îmbină moștenirea culturală cu

ereditatea genetică, iar pentru cel de al doilea, un așa-zis *pre-text ipotetic*, existent la nivelul gândirii creatoare.

Imaginea Brăilei, analizată din perspectiva binarului realitate – ficțiune a pus în lumină un univers al ființei interioare nealterate (*Terțul Ascuns*), în ciuda manifestării fenomenului complexității sociale, Istrati reușind, cu măiestrie artistică, să camufleze semnele sacrului într-o lume supusă desacralizării, în mijlocul căreia, pentru cel care are puterea de a vedea, „ard bulgări de radium uman”.

Terțul inclus, identificat în cazul analizei ipostazelor feminine, s-a dovedit a fi acel „semn distinct” care face din femeie *Celălalt*, o predispoziție specifică propriei sale condiții, manifestată, de cele mai multe ori, sub forma găsirii propriei fericiri în fericirea celuilalt, în timp ce pentru personajul controversat Dragomir/Stavru, acesta s-a dovedit a fi, dincolo de binarul moralitate – imoralitate, ideea potrivit căreia omul își poate păstra umanitatea, în confruntarea dintre legile sociale și cele individuale, dacă își îndreaptă privirea către interior, către sine.

Analizate prin prisma metodologiei transdisciplinare, spectacolele dramatice *Chira Chiralina* și *Neranțula*, dar și ecranizările *Ciulinii Bărăganului*, *Codin* și *Kyra Kyralina* au dezvăluit noi semnificații, limbajul artei dramatice și al celei cinematografice fiind decodificat din perspectiva complexității lui Edgar Morin cu privire la natura umană, potrivit căreia *homo sapiens* este deopotrivă și *homo demens*, Simbolistica ecranizărilor după textele istratiene, analizată prin filtrul *gândirii simbolice/magice/mitologice* a lui Edgar Morin, ne-a încredințat asupra faptului că realitatea imaginară a omului și realitatea imaginară a cinematografiei își pot avea terțul în viziunea arhaică asupra lumii.

Prin urmare, abordarea studiului lui Istrati din perspectiva terțului inclus lupascian, la care am adăugat concepția niculesciană asupra realității și gândirea complexă a lui Edgar Morin, permite extinderea sferei de interpretare atât a textului literar, cât și a spectacolului dramatic și cinematografic, identificarea contrariilor rămânând un prim pas într-o analiză extrem de provocatoare în ceea ce privește descoperirea atât a terțului inclus, dar mai ales a interpretării temei astfel revelat.

Cercetarea poate fi extinsă către cel puțin două direcții noi, cea a geocriticii și cea didactică. În primul caz, pornind de la textele istratiene, dar și de la imaginea Brăilei reflectată în opera altor scriitori, s-ar putea analiza geografia obiectivă a spațiului brăilean și modul în care se subiectivizează această imagine în textul ficțional, într-o abordare transdisciplinară, axată pe dialogul între literatură, geografie, arhitectură, filosofie, geopolitică, urbanism, același dialog al disciplinelor putând da naștere, în domeniul didacticii, unui curs opțional pentru învățământul preuniversitar brăilean, care să ofere elevilor oportunitatea autocunoașterii prin raportare la cultura

locală, dar mai ales prin apel la ambele tipuri de cunoaștere, în aceeași măsură, cea rațională și cea mitică.

Prin urmare, studiul *Panait Istrati în oglinda transdisciplinarității* s-a coagulat în jurul temei Om – Operă – Artist, analizat într-un demers transdisciplinar, deopotrivă cognitiv și reflexiv, deschizând perspectiva unor noi interpretări.

BIBLIOGRAFIE

A Bibliografia operei lui Panait Istrati (ediții citate)

1. *** *Panait Istrati în corespondență cu scriitorii străini*, ediție, traduceri și note de Alexandru Talex, Editura Minerva, București, 1988
2. *** *Panait Istrati. Pelerinul inimii*, antologie, cuvânt înainte, prezentări și traduceri de Alexandru Talex, Editura Minerva, București, 1998
3. *** *Panait Istrati. Povestitorul fotograf, fotografia povestitor/ Le conteur photographe, le photographe conteur*, prefață, selecția imaginilor, cronologie, Zamfir Bălan, traducere, Virgil Tănase, viziune grafică, Petru Șoșă; Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2017
4. ISTRATI, Panait, *Povestirile lui Adrian Zografi. Chira Chiralina*, ediție bilingvă, franceză – română, Editura Minerva, București, 1984
5. ISTRATI, Panait, *Omul care nu aderă la nimic. Documente din Rusia sovietică*, I, ediție alcătuită, note și comentarii de Zamfir Bălan, Editura Istros – Muzeul Brăilei, Casa memorială „Panait Istrati”, Brăila, 1996
6. ISTRATI, Panait, *Trei decenii de publicistică. (1). Scăpare de condei, 1906 – 1916*, ediție îngrijită de Ion Ursulescu, Editura Humanitas, București, 2004
7. ISTRATI, Panait, *Trei decenii de publicistică. (2), Între banchet și ciomăgeală, 1919-1929*, ediție îngrijită de Ion Ursulescu, Editura Humanitas, București, 2005
8. ISTRATI, Panait, *Trei decenii de publicistică. (3), Scrisoare deschisă oricui, 1930 – 1935*, ediție îngrijită de Ion Ursulescu, Humanitas, București, 2006
9. ISTRATI, Panait, *Opere, I*, ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și repere bibliografice de Zamfir Bălan; Intoducere de Eugen Simion, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii române, București, 2019
10. ISTRATI, Panait, *Opere, II*, ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și repere bibliografice de Zamfir Bălan; Intoducere de Eugen Simion, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii române, București, 2019
11. ISTRATI, Panait, *Opere, III*, ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și repere bibliografice de Zamfir Bălan; Intoducere de Eugen Simion, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii române, București, 2021
12. ISTRATI, Panait, *Opere, IV*, ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și repere bibliografice de Zamfir Bălan; Intoducere de Eugen Simion, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii române, București, 2021

B Lucrări despre opera lui Panait Istrati

1. BĂLAN, Zamfir, *Moș Anghel - autotraducere sau rescriere?*, în *Analele științifice ale Univ. «Al. I. Cuza»*. Limbi și literaturi străine, Tom 1, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1998, pp.53 – 65
2. BĂLAN, Zamfir, *Panait Istrati. Tipologie narativă*, Editura Istros, Muzeul Brăilei, Brăila, 2001
3. BOATCĂ, Silvestru, *Panait Istrati*, în *Scriitori români comentați*, Editura Recif, București, 1994

4. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Panait Istrati, „omul revoltat”*. *Repere pentru o literatură a contestației*, Editura Muzeul Literaturii Române, Lucrare realizată în cadrul proiectului "Cultura română și modele culturale europene - cercetare, sincronizare, durabilitate", cofinanțat din FONDUL SOCIAL EUROPEAN prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/136077
5. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Debutul publicistic al lui Panait Istrati*, în *Studii de știință și cultură*, vol. XI, nr. 2, 2015, pp. 83 – 90
6. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Tribulațiile tânărului Zografi: un „socialist” antimodern. „Casa Thüringer” și „Biroul de plasare”*, în *Caiete critice*, Nr. 9 (371) / 2018, pp. 33 - 47
7. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Panait Istrati în arhivele Siguranței sau consecințele unui reportaj*, în *Caiete critice*, Numărul 1 (387) / 2020, pp. 67 - 74
8. COMAN, Viorel, *Chira c'est moi!* în *Provincia Magna*, Muzeul Brăilei Editura Istros, Brăila, 2013
9. COVACI, Vasile, *L'oeuvre de Panait Istrati ou le problème de traduire une civilisation*, *Revue roumaine de linguistique*, Tom.24, Supl., Nr.2, 1979, p.193-198
10. CONDEI, Cecilia, *Interferențe lingvistice româno-franceze în opera lui Panait Istrati*, Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila, 2001
11. CRĂCIUN, Andrei, *Panait Istrati – După „Spovedanie”*. *Singur între extreme*, în *Sfera Politicii* nr. 3-4 (205-206) / 2020, pp. 39 – 52
12. DUMITRU, Elena-Lavinia, *De vorbă cu Panait Istrati/Parlando con Panait Istrati*. Ediție bilingvă, Ariccia: Arcane, 2015
13. FRONTÉS, Stéphane, *Le thème de l'homosexualité dans «Kyra Kyralina» în Panait Istrati, notre contemporain*, *Le Livre du Centenaire*, 1884 – 1984, Association Les Amis de Panait Istrati, p. 103
14. IORGULESCU, Mircea, *Spre alt Istrati*, Editura Minerva, București, 1986
15. IRIMIA, Dumitru, *Realul și transcenderea realului în poetica și creația lui Panait Istrati*, în *Textul literar între stilistică și poetică*, Iași, Editura Polirom, 1999
16. JONG, A. M de., *Întâlniri cu Panait Istrati*, cuvânt înainte: Jan Willem Bos; ediție îngrijită și postfață: Zamfir Bălan; traducere din neerlandeză: Alexa Stoicescu, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2019
17. KAZANTZAKIS, Eleni Samios - *Adevărata tragedie a lui Panait Istrati*, versiune în limba română de Oana Ursache, Zamfir Bălan; ediție îngrijită, introducere, note de Zamfir Bălan, Muzeul Brăilei Editura Istros, Brăila, 2013
18. MILEA, Doinița, *La réhabilitation des voix de l'écrivain dans les textes qui visent la reconstruction des lieux de la mémoire*, în *Communication Interculturelle et Littérature, Formes de l'opposition culturelle et représentations identitaires dans l'Europe des totalitarismes*, Tome II , NR. 22 / 2015 pp. 9 – 19
19. MUNTEANU, Ioan, *Panait Istrati. Itinerar brăilean*, Editura Proilavia, Brăila, 2018
20. OPREA, Al. *Panait Istrati. Dosar al vieții și al operei*, Editura Minerva, București, 1976
21. OUELLET, F. (2018). *Panait Istrati (1884-1935)*. *Nuit blanche*, magazine littéraire, (152), p. 18–22
22. PINTEA, Gabriela – Maria, *Panait Istrati. Studiu critic*, București, Cartea Românească, 1975;
23. RADLER, Dana, BĂGIAG, Aurora, ȘERBAN-OPRESCU, Teodora-Anca (coord.), *Panait Istrati. Littérature et société/Panait Istrati. Literature and Society*, Préface de Ghristian Delrue, Editura ASE, București, 2021
24. SIMION, Eugen, *Morala «omului învins»*, în *Caiete critice*, nr. 3-4/1985, p. 19 - 22
25. SIMION, Eugen, *Fenomenul Panait Istrati*, în *Literatorul*, nr.15 – 16 (84 - 85), 16 aprilie 1993, p. 3
26. SIMION, Eugen, *Autobiografia (I)*, în *Caiete critice*, 1-2 (243-244) / 2008, p. 3 - 11

27. TOMA, Dolores, *Panait Istrati de la A la Z*, Editura Junimea, Iași, 216
28. TROIA, Georgiana, *Brăila lui Panait Istrati, etos și topos al dialogului Intercultural*, în *The Dialog of Multicultural Discourses* Iulian Boldea, Cornell Sigmirean (Editors), Târgu Mureș, 2020, pp. 305 – 312
29. TROIA, Georgiana, *Panait Istrati – The Looser – The Winner – "The Absurd Man". A Transdisciplinary Approach*, în *The Dialog of Multicultural Discourses* Iulian Boldea, Cornell Sigmirean (Editors), Târgu Mureș, pp. 602 – 609, nr. 30/2022
30. TROIA, Georgiana, *Limba literară – limbaj cinematografic. Codin, Panait Istrati – adaptare cinematografică, Henri Colpi în Studii doctorale. Filologie, Universitatea din Pitești*, nr. 4, 2021, pp. 161 - 173
31. UNGHEANU, Mihai, *Panait Istrati și Kominternul*, Porto-Franco, Galați, 1994
32. VASILESCU, Florin, *Scriitori printre sirene, Panait Istrati și Nikos Kazantzakis*, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 2006

C Lucrări cu caracter general (Teorie literară, filosofie, dicționare etc.)

1. BOGHIU, Emilia și VULPEȘ, Lăcrămioara, *Hermeneutică și naratologie aplicată*, Eurocart, Iași, 2003
2. BARBA, Eugenio, *Casa în flăcări. Despre regie și dramaturgie*, Editura Nemira, Ediția a II-a, Traducere din limba engleză, Diana Cozma, București, 2013
3. BACHELARD, Gaston, *Poetica spațiului*, traducere de Irina Bădescu; prefată de Mircea Martin. Paralela 45, Pitești, 2003
4. BARTHES, Roland, *Plăcerea textului*, Editura Echinoc, Cluj, 1994
5. BAZIN, André, *Ce este cinematograful?*, Editura Polirom, Iași, 2022
6. BENOIST, Luc, *Semne, simboluri și mituri*. Traducere de Smaranda Badiliță, Humanitas, București, 1995
7. BOIA, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, Humanitas, București, 2000
8. CAMUS, Albert, *Omul revoltat*, Editura RAO, București, 1994
9. CĂLINESCU, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982
10. CRAINIC, Nichifor, *Nostalgia paradisului*, Editura Moldova, Iași, 1994
11. CRĂCIUN, Andrei, *Prietenul visătorilor și al învinșilor*, Editura Polirom, 2021
12. CRĂCIUN, Andrei, *Bilili*, Editura Paralela 45, 2022
13. CRĂCIUNESCU, Pompiliu, *Vintilă Horia. Transliteratură și realitate*. Traducere din limba franceză de Olimpia Coroamă, Prefată la ediția în limba română de Basarab Nicolescu, Curtea Veche Publishing, București, 2011
14. CHEVALIER, Jean și GHEERBRANT, Alain, *Dicționar de simboluri*, vol. 2, E – O, Editura Artemis, București, 1996
15. CHIOARU, Dumitru, *Bilingvismul creator*, Editura Limes, Cluj, 2013
16. COȘERIU, Eugen, *Omul și limbajul său. Studii de filosofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*, Antologie, argument, note, bibliografie și indici de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității "Al. I. Cuza", 2009
17. COȘERIU, Eugen, *Istoria filosofiei limbajului. De la începuturi până la Rousseau*, Editura Humanitas, București, 2011
18. DELORS, Jacques, *Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*, Editura Polirom, Iași, 2000
19. DINCĂ, Irina-Lucia-Mona, *Lucian Blaga – Deschideri transdisciplinare. Stil, metaforă, receptare*. Teză de doctorat, Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, Departamentul de Studii Românești, Timișoara, 2012
20. DUMITRAȘCU, Marius, *Arta cinematografică între filosofie și psihanaliză*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2021

21. ECO, Umberto, *Şase plimbări prin pădurea narativă*, Traducere de Ştefania Mincu, Editura Pontica, Constanţa, 2006
22. ECO, Umberto, *Limitele interpretării*, Editura Pontica, Constanţa, 1996
23. ELIADE, Mircea, *Încercarea labirintului*, Cluj – Napoca, Editura Dacia, 1990
24. ELIADE, Mircea, *Mefistotel şi androgenul*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1995
25. ELIADE, Mircea, *Sacral şi profanul*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2005,
26. GENETTE, Gerard, *Opera artei, I, Imanenţă şi transcendenţă*, Editura Univers, 1999
27. HEIDEGGER, Martin, *Originea operei de artă*. Traducere şi note Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu. Studiu introductiv Constantin Noica, Humanitas, Bucureşti, 1995
28. IRIMIA, Dumitru, *Introducere în stilistică*, Editura Polirom, Iaşi, 1999
29. IRIMIA, Dumitru, *Studii de stilistică şi poetică*, ediţie îngrijită de Adina Hulubaş. Introducere de Ioan Milică, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, 2017
30. JAKOBSON, Roman, *Lingvistică şi poetică*, în *Probleme de stilistică*, traducere de Mihai Nasta, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1964
31. LIICEANU, Gabriel, *Despre limită*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1994
32. LIICEANU, Gabriel, *Tragicul. O fenomenologie a limitei şi depăşirii*, Ediţia a doua, revăzută, Humanitas, Bucureşti, 1995
33. LOVINESCU, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane*, ediţie coordonată de Nicolae Mecu, text îngrijit, note şi comentarii de Alexandra Ciocârlie, Alexandru Farcaş, Nicolae Mecu şi Daciana Vlădoiu, Introducere de Eugen Simion, 1926
34. MARTIN, Marcel, *Limbajul cinematografic*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1981
35. MICU, Aritina, *Romanul mahalalei. Istoria unei relaţii complicate*, Editura Hoffman, Caracal, 2020
36. MILITARU, Petrişor-Claudiu, *Suprarealismul şi ştiinţa modernă - O abordare transdisciplinară*. Teză de doctorat. Conducător ştiinţific: acad. prof. univ. dr. Basarab NICOLESCU, Universitatea „Babes-Bolyai”, Cluj Napoca, Facultatea de Studii Europene, Şcoala Doctorală „Paradigma Europeană”, Cluj-Napoca, 2010
37. MITCHIEVICI, Angelo, *Umbrele Paradisului. Scriitori români şi francezi în Uniunea Sovietică*, Humanitas, Bucureşti, 2011
38. MODREANU, Simona, PASQUIER Florent (coords.), *Basarab Nicolescu. Omul cosmodern*, Editura Junimea, Iaşi, 2022
39. MORIN, Edgar, *The Cinema, or The Imaginary Man*, Translated by Lorraine Mortimer, University of Minnesota Press, Minneapolis, 2005
40. MORIN, Edgar, *Paradigma pierdută: natura umană*, trad. din lb. franceză de Iulian Popescu, Iaşi, Cartea Românească Educaţional, 2021
41. MORIN, Edgar, *Metoda (III), Cunoaşterea cunoaşterii*, Traducere din limba franceză de Alexandru Vlad, Cartea Românească Educaţional, Iaşi, 2022
42. MORIN, Edgar, *Metoda (IV), Ideile*, Traducere din limba franceză de Petruţa Spânu, Cartea Românească educaţional, Iaşi, 2022
43. MUREŞAN Mirela, coordonator, *Transdisciplinaritatea. De la un experiment spre un model didactic*, Editura Junimea, Iaşi, 2010
44. NAGY, Imola Katalin, *Introducere în traductologie sau noţiuni şi concepte fundamentale în teoria şi practica traducerii*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2020
45. NICOLESCU, Basarab, *Transdisciplinaritatea. Manifest*, Editura Junimea, Iaşi, 2007
46. NICOLESCU, Basarab, *Noi, particula şi lumea*, traducere de Vasile Sporici, Editura Polirom, Iaşi, 2002
47. NICOLESCU, Basarab, *Teoreme poetice*, Editura Junimea, Iaşi, 2007
48. NICOLESCU, Basarab, *Ce este realitatea?*, Editura Junimea, Iaşi, 2009
49. NICOLESCU, Basarab şi STAVINSCHI, Magda (coord.), *De la Isarlik la Valea Uimirii, (I), Interferenţe spirituale*, Editura Curtea Veche, Bucureşti, 2011

50. NICOLESCU, Basarab și STAVINSCHI, Magda (coord.), *De la Isarlik la Valea Uimirii (II), Drumul fără sfârșit*, Editura Curtea Veche, București, 2011
51. OLTEAN, Ștefan, *Lumile posibile în structurile limbajului*, Editura Echinox, 2003
52. ORTEGA Y GASSET, Jose, *Idei și credințe (și alte eseuri de filosofie)*. Traducere din limba spaniolă de DOINA LINCUI, Editura Științifică, București, 1999
53. PALER, Octavian, *Mitologii subiective*, Editura Polirom, Iași, 2008
54. PATAPIEVICI, Horia – Roman, *Omul recent*, Editura Humanitas, București, 2020
55. PETRESCU, Camil, *Teze și antiteze*, Editura Minervva, București, 1971
56. PLATON, *Banchetul sau Despre iubire*, Editura Humanitas, 2011
57. PAVEL, Toma, *Lumi ficționale*, Editura Minerva, București, 1992
58. RĂSUCEANU, Andreea, coord. , *Cartea orașelor*, Editura Humanitas, București, 2022
59. ROVENȚA-RFUMUȘANI, Daniela, *La sémiotique théâtrale* în Daniela Roventă-Frumușani & Romain Gaudreault (ed.), *Pour connaître la science des signes*, Craiova, Ed. Fundației Meridian, pp. 214-262
60. RUNCAN, Miruna, *Pentru o semiotică a spectacolului teatral*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2005
61. RUSU, Mina-Maria, *Re-sacralizarea lumii prin poezie (în literatura română interbelică)*, în *Limba Română*, Chșinău, Nr. 12, anul XV, 2005
62. UBERSFELD, Anne, *Lire le Théâtre*, Editions Sociales, Paris, 1978
63. VLAD, Ion, *Lectura prozei*, Cartea Românească, Iași, 1991
64. VLAD, Ion, *Aventura formelor. Geneza și metamorfoza genurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996
65. VIANU, Tudor, *Arta prozatorilor români*, Editura Eminescu, București, 1973
66. VIANU, Tudor, *Scriitori români, vol. 3*, Editura Minerva, București, 1980
67. VIANU, Tudor, *Tezele unei filosofii a operei*, Editura Univers, București, 1999

D Articole în periodice literare

1. BANUȘ Maria, *Mit, realitate și etern feminin*, în *Literatorul*, nr. 9 (566), 3 martie 1973, p.3
2. CRĂCIUNESCU, Pompiliu, *Terțul ascuns*, în *Convorbiri literare*, anul CXLIV (2010), nr. 9, pp. 85-88.
3. CRĂCIUNESCU, Pompiliu, *Farmecul discret al catalizei*, în *Convorbiri literare*, anul CXLII (2008), nr. 1 (145), pp. 73-75
4. CRISTEA, Sorin, *Transdisciplinaritatea în pedagogie*, în *Didactica Pro.... Revistă de teorie și practică educațională*, Nr. 1 (113)/2019, pp. 51 – 56
5. ESTIENNE, Yvone, *O flacără în vitraliu. Amintiri despre Monseniorul Ghica*, traducerea din limba franceză de Mihaela Voicu, București, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 2013, p. 148 – 149
6. IRIMIA, Dumitru, *Etic-estetic în limbă și în artă*, în *Noua revistă filologică*, Anul I, nr. 1 – 2, 2010, pp. 5 – 16
7. ISAC, Ionuț, *Un precursor al transdisciplinarității, Ștefan Lupașcu*, în *Noema*, vol. I, nr. 1, 2002 , pp. 106 – 116
8. ISAC, Ionuț, *Aspecte ale dialogului transdisciplinar*, în *Noema*, anul IV, nr. 1, 2005, pp. 61 – 68
9. NICOLESCU, Basarab, *Opera fundamentală a lui Edgar Morin în limba română (I)*, în *Convorbiri literare*, aprilie 2020, nr. 4 (292), pp. 24 – 28
10. NICOLESCU, Basarab, *Opera fundamentală a lui Edgar Morin în limba română (II)*, în *Convorbiri literare*, Mai 2020, Nr. 5 (293), pp. 22 – 26
11. SIMION, Eugen, *Basarab Nicolescu sau despre reveriile religioase ale spiritului geometric*, în *Basarab Nicolescu. Membru de onoare al Academiei Române. Neobosit căutător de adevăr*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2012, pp. 31 - 39

12. VRÂNCEANU, Alexandra, *Teme specifice literaturii migrante în proza lui Dumitru Țepeneag*, în *Caiete critice*, nr. 3(281)/2011, p. 29 – 40

E Sitografie

1. BANU, George, *George Banu în dialog cu Cristian Pătrășconiu*, în *România literară*, nr. 41/2021 <https://romanaliterara.com/2021/10/george-banu-in-dialog-cu-cristian-patrasconiu/>
2. BĂLAN, Zamfir, despre *Întâlniri cu Panait Istrati*, de A. M. de Jong, Muzeul Brăilei „Carol I”, Brăila, 16 aprilie 2021; <https://fb.watch/mfJ4xY4FJO/>
3. BIȚĂ, Eliza, *Panait Istrati și Salman Rushdie față cu Orientul și Occidentul, cei doi poli geografici definitorii* <https://www.observatorcultural.ro/articol/panait-istrati-si-salman-rushdie-fata-cu-orientul-si-occidentul-cei-doi-poli-geografici-definitorii/>
4. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Panait Istrati. Viața și opera*, în *Observator cultural*, nr.805, 15.01.2016; <https://www.observatorcultural.ro/articol/viata-si-opera-2/>
5. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Soarta schimbătoare a unui scriitor din Levant*, în *Observator cultural*, nr. 805, 15.01.2016; <https://www.observatorcultural.ro/articol/soarta-schimbatoare-a-unui-scriitor-din-levant/>
6. BURȚA-CERNAT, Bianca, *O prietenie literară: Panait Istrati – Josué Jéhouda*, în *Observator cultural*, nr. 929, 06.07.2018; <https://www.observatorcultural.ro/articol/o-prietenie-literara-panait-istrati-josue-jehouda/>
7. BURȚA-CERNAT, Bianca, *Panait Istrati. Pentru prima dată la Paris*, în *Ficțiunea*, nr. 7/6aprilie 2022; <https://fictiunea.ro/2020/5/art3/index.html>
8. Camus, Albert, Mitul lui Sisif, https://www.academia.edu/34569315/Albert_Camus_Mitul_Lui_Sisif
9. COMAN, Viorel, *Ediții Panait Istrati*, Muzeul Brăilei „Carol I”, Brăila, 16 aprilie 2021; <https://fb.watch/mfNKo4x0IP/>
10. COVACI, Vasile, *L'oeuvre de Panait Istrati ou le problème de traduire une civilisation*, *Revue roumaine de linguistique*, Tom.24, Supl., Nr.2, 1979, p.193-198; <http://dspace.bcu-iasi.ro/handle/123456789/14636>
11. DUMITRACHE, Silvia, *Cum arată celălalt București al lui Mircea Eliade?*, interviu cu Andreea Răsuceanu, 29.11.2013, <https://www.bookaholic.ro/carte-mea-a-pornit-de-la-intrebarea-cum-arata-celalalt-bucuresti-al-lui-mircea-eliade-interviu-cu-andreea-rasuceanu.html>
12. GOLDIȘ, Alex, *Cărțile literaturii române la centenar*, în *Vatra*, nr. 12/2018, pp. 41-68; [Cărțile literaturii române, la Centenar | \(revistavatra.org\)](http://revistavatra.org)
13. GORZO, Ștefania, *De ce l-am citi pe Panait Istrati*, Muzeul Brăilei „Carol I”, Brăila, 16 aprilie 2021; <https://fb.watch/mfP0OA604h/>
14. ISAC, Ionuț, *Un precursor al transdisciplinarității, Ștefan Lupașcu*, în *Noema*, vol. I, nr. 1, 2002, p. 113 http://noema.crist.ro/ARHIVA/2002_09.pdf
15. ISAC, Ionuț, *Despre ethosul transdisciplinarității*, Institutul „George Bariț”, Cluj-Napoca; http://www.humanistica.ro/anuare/2006/ANUAR_2006_humanistica/art11Isac.pdf
16. LUCA-HAC, Zenaida, *Panait Istrati. Înrădăcinarea*, <https://www.romania-actualitati.ro/documentare/panait-istrati-inradacinare-id122425.html>
17. MALHERBE, Jean-François, *Socrate ou les droits de la «transcendance»*, în *Transdisciplinary Studies. Science, Spirituality, Society*, nr. 2/2011, Curtea Veche Publishing, București; http://www.it4s.ro/TS2_2011P.pdf

18. MUSTEA, Anca-Cristina, *O abordare transdisciplinară a nevoii de sacru în societatea contemporană*. Teză de doctorat, Conducător științific: acad. prof. univ. dr. Basarab NICOLESCU, Universitatea „Babes-Bolyai”, Cluj Napoca, Facultatea de Studii Europene; https://ciret-transdisciplinarity.org/biblio/biblio_pdf/AncaMustea.pdf
19. MUREȘAN, Lucia-Maria, *Un model transdisciplinar al comunicării*. Teză de doctorat, Conducător științific: acad. prof. univ. dr. Basarab NICOLESCU, Universitatea „Babes-Bolyai”, Cluj Napoca, Facultatea de Studii Europene, Școala Doctorală „Paradigma Europeană”,
https://ciret-transdisciplinarity.org/biblio/biblio_pdf/Lucia_Muresan%20_final.pdf
20. NASTA, Mihai, *Ultimele peregrinări ale lui Panait Istrati*, în *Observator cultural*, nr.805, 15.01.2016; <https://www.observatorcultural.ro/articol/ultimele-peregrinari-ale-lui-panait-istrati/>
21. NICOLAU, Claudiu, *Mitul Peșterii*, extras din PLATON, *Republica*; https://www.academia.edu/37769347/Mitul_Pesterii_extras_din_Republica_lui_Platon
22. NICOLESCU, Basarab, *Cosmodernitatea sau provocările unui concept transdisciplinar*, un dialog în cadrul *Dezbaterilor Phantasma* susținute la Centrul de Cercetare a Imaginarului din Cluj-Napoca, <http://phantasma.lett.ubbcluj.ro/dezbaterea-14/>
23. OPREA N., Ion, *Andrei Crăciun despre Panait Istrati*, în *Luceafărul*, 28 ianuarie 2023; <https://luceafarul.net/andrei-craciun-despre-panait-istrati-teza-de-doctorat-1922>
24. POPOVICI, Mugur, *Panait Istrati – écrivain sans frontières*, în *Observator cultural*, nr.805, 15.01.2016; <https://www.observatorcultural.ro/articol/panait-istrati-ecrivain-sans-frontieres/>
25. POPOVICI, Mugur, *Între o aniversare și o comemorare*, în *Observator cultural*, nr.805, 15.01.2016;
<https://www.observatorcultural.ro/articol/intre-o-aniversare-si-o-comemorare/>
26. POPOVICI, Mugur, *Alexandru Talex despre Panait Istrati*, în *Observator cultural*, nr.805, 15.01.2016;
<https://www.observatorcultural.ro/articol/alexandru-talex-despre-panait-istrati/>
27. POPOVICI, Mugur, *Panait Istrati în texte și în imagini*, în *Observator cultural*, nr. 900, 01.12.2017;
<https://www.observatorcultural.ro/articol/panait-istrati-texte-si-imagini/>
28. POPOVICI, Mugur, *O scrisoare despre Panait Istrati, la 85 de ani de la moarte*, în *Observator cultural*, nr. 1010, 16.04.2020; <https://www.observatorcultural.ro/articol/o-scrisoare-despre-panait-istrati-la-85-de-ani-de-la-moarte/>
29. RACHIERU, Adrian – Dinu, *Panait Istrati sau exilul planetar*, în *Tribuna Magazine*, <https://tribuna-magazine.com/panait-istrati-sau-exilul-planetar-ii/>
30. SIMION, Eugen, *Geocritica în Cultura (Fundatia Culturală Română)* nr.:202 / 2008-12-04 / Secțiunea: *Cultură, cultură literară : În ariergarda avangardei*;
<http://revistacultura.ro/cultura.php?articol=3587>
31. ȘTEFAN, Ionela, *Panait Istrati. Povestirea condiționată de limbă. Țața Minca*, <https://www.diacronia.ro/en/indexing/details/V1287>
32. VARGA, Dragoș, *Experiențe românești ale bilingvismului creator*, în *Transilvania*, nr. 7, 2013
<https://revistatransilvania.ro/dragos-varga-experiente-romanesti-ale-bilingvismului-creator/>
33. *** *Basarab Nicolescu - Universul are oare sens? Dialogul contemporan dintre știință și religie*;
Conferință susținută în data de 10.02.2008, la Teatrul Național București;
<https://www.youtube.com/watch?v=m7IAhrlt1hU>
34. *** *Cahiers Panait Istrati*. Revue annuelle éditée par L'ASSOCIATION DES AMIS DE PANAIT ISTRATI. <http://lesamisdepanaitistrati.weebly.com/les-cahiers-panaiumlt-istrati-1985-1996.html>

35. *** *Ciulinii Bărăganului*, ecranizare după romanul omonim al lui Panait Istrati, *Les chardons du Baragan*), film franco-român din 1958, regia: Louis Daquin; scenariul: Louis Daquin, Antoine Tudal și Alexandru Struțeanu. www.filmedecolectie.ro.
36. *** *Codin*, ecranizare după romanul omonim al lui Panait Istrati, *Codine*), 1963, regia: Henri Colpi; scenariul: Yves Jamiaque, 1963;
https://www.youtube.com/watch?v=FG_m7XmOfo4
37. *Kyra Kyralina*, „film inspirat din proza lui Panait Istrati”, 2014, regia: Dan Pizza; scenariul: Ioan Grigorescu, Dan Pița.
<https://latimp.eu/kira-kiralina-2014-online-film-romanesc-aventuri-romantic-criminale/>
38. *** *Cu Andreea Răsuceanu, despre Mircea Eliade, București și geografiile mitice ale literaturii sale*, <https://www.lapunkt.ro/2013/10/cu-andreea-rasuceanu-despre-mircea-eliade-bucuresti-si-geografiile-mitice-ale-literaturii-sale/>
39. *** *Panait Istrati, „Omul care nu aderă la nimic”*, dezbateri organizată de Muzeul Brăilei, „Carol I”, Casa Memorială „Panait Istrati”, în data de 12 aprilie 2023, la împlinirea a 90 de ani de la publicarea articolului în revista „Les Nouvelles Littéraires” (8 aprilie 1933).
<https://www.youtube.com/watch?v=pAEv78YPG7M>
40. *** Emisiunea “Cuvânt Dobrogean” – Religie, știință și transdisciplinaritate - 15 iun 2018
Invitați: Basarab Nicolescu, membru de onoare al Academiei Române;
Magda Stavinschi, cercetător onorific al Institutului Astronomic al Academiei Române.
Realizator: Pr. Eugen Tănăsescu. <https://www.youtube.com/watch?v=AYddW3zaXzw>
41. *** Interviu cu Margareta Istrati, în Arhiva TVR, <https://youtu.be/fnpJ5DUSRPM>